

महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग

मुख्य कार्यालय : ५, ७, ८ वा मजला, कुपरेज टेलिफोन निगम इमारत, महर्षि कर्वे मार्ग, कुपरेज, मुंबई - ४०००२१ ☎ २२७९५९००

फोर्ट कार्यालय : बँक ऑफ इंडिया इमारत, ३ रा मजला, फोर्ट, मुंबई-४००००१ ☎ २२१०२२२२

Email ID : contact-secretary@mpsc.gov.in

Website : https://mpsc.gov.in , https://mpsonline.gov.in

क्रमांक : एनओटी-३६१७/सीआर-२४/२०२०/जाहिरात

जाहिरात क्रमांक : ४९/२०२२ ते ५१/२०२२

महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब मुख्य परीक्षा - २०२१

जाहिरात क्रमांक २४९/२०२१ दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०२१ नुसार आयोगामार्फत दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी घेण्यात आलेल्या महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब संयुक्त पूर्व परीक्षा - २०२१ मधून भरावयाच्या सहायक कक्ष अधिकारी, राज्य कर निरीक्षक तसेच पोलीस उप निरीक्षक संवर्गाच्या अनुक्रमे दिनांक ०१ जून, २०२२ व ०२ जून, २०२२ रोजी जाहीर करण्यात आलेल्या निकालाआधारे संबंधित संवर्गाच्या मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांकरिता मुख्य परीक्षा खालीलप्रमाणे घेण्यात येतील :-

अ. क्र.	जाहिरात क्रमांक	परीक्षा	वार व दिनांक	जिल्हा केंद्र
१	--	महाराष्ट्र दुय्यम सेवा मुख्य परीक्षा - २०२१ संयुक्त पेपर क्रमांक १	शनिवार , दिनांक ०९ जुलै, २०२२	अमरावती, औरंगाबाद, नागपूर, नाशिक, मुंबई व पुणे
२	४९/२०२२	महाराष्ट्र दुय्यम सेवा मुख्य परीक्षा - २०२१ पेपर क्रमांक २ पोलीस उप निरीक्षक	रविवार , दिनांक १७ जुलै, २०२२	अमरावती, औरंगाबाद, नागपूर, नाशिक, मुंबई व पुणे
३	५०/२०२२	महाराष्ट्र दुय्यम सेवा मुख्य परीक्षा - २०२१ पेपर क्रमांक २ राज्य कर निरीक्षक	रविवार, दिनांक २४ जुलै, २०२२	अमरावती, औरंगाबाद, नागपूर, नाशिक, मुंबई व पुणे
४	५१/२०२२	महाराष्ट्र दुय्यम सेवा मुख्य परीक्षा - २०२१ पेपर क्रमांक २ सहायक कक्ष अधिकारी	रविवार, दिनांक ३१ जुलै, २०२२	अमरावती, औरंगाबाद, नागपूर, नाशिक, मुंबई व पुणे

२. विषयांकित परीक्षेमधून भरण्यात येणा-या विविध संवर्गातील एकूण १०८५ पदांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:-

प्रवर्ग	अ.जा.	अ.ज.	वि.जा. (अ)	भ.ज. (ब)	भ.ज. (क)	भ.ज. (ड)	वि.मा.प्र.	इ.मा.व.	आ.दु.घ.	एकूण आरक्षित पदे	अराखीव (खुला)	एकूण पदे
१.१ सामान्य प्रशासन विभाग :-												
सहायक कक्ष अधिकारी, गट-ब (अराजपत्रित) (एकूण १०० पदे)												
पदसंख्या	१७	९	२	१	४	--	--	१८	१०	६१	३९	१००
रिक्त जागांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे :-												
सर्वसाधारण	११	६	१	१	३	--	--	१२	६	४०	२५	६५
महिला (३०%)	५	३	१	--	१	--	--	५	३	१८	१२	३०
खेळाडू (५%)	१	--	--	--	--	--	--	१	१	३	२	५
दिव्यांग (४%)	स्वमग्नता(Autism)/मंदबुद्धि किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता(Intellectual Disability)/विशिष्ट शिक्षण अक्षमता(Specific Learning Disability)/मानसिक आजार (Mental Illness) किंवा बहिरेपणा व अंधत्वासह एका पेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व- एकूण ४ पदे											
अनाथ (१%)	एकूण १ पद											
१.२ वित्त विभाग :-												
राज्य कर निरीक्षक, गट-ब (अराजपत्रित) (एकूण ६०९ पदे)												
पदसंख्या	८०	४२	१५	१४	२४	०९	१०	११०	६१	३६५	२४४	६०९
रिक्त जागांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे :-												
सर्वसाधारण	५३	२७	१०	०९	१६	०६	०७	७१	३९	२३८	१५८	३९६
महिला (३०%)	२३	१३	०४	०४	०७	०३	०३	३३	१९	१०९	७४	१८३
खेळाडू (५%)	०४	०२	०१	०१	०१	--	--	०६	०३	१८	१२	३०
दिव्यांग (४%)	(१) अंध(B)/अल्पदृष्टी (LV)-७ पदे (२) कर्णबधिरता(D) अथवा ऐकु येण्यातील दुर्बलता(HH)- ६ पदे, (३) अस्थीव्यंगता/ मेंदुचा पक्षाघात(Cerebral Palsy)/कुष्ठरोग मुक्त(Leprosy Cured) / शारीरिक वाढ खुंटणे(Dwarfism)/आम्स हल्लाग्रस्त(Acid Attack Victim)/स्नायु विकृती(Muscular Dystrophy) - ६ पदे (४) स्वमग्नता(Autism)/मंदबुद्धि किंवा आकलन क्षमतेची कमतरता(Intellectual Disability)/विशिष्ट शिक्षण अक्षमता(Specific Learning Disability)/मानसिक आजार (Mental Illness) किंवा बहिरेपणा व अंधत्वासह एका पेक्षा जास्त प्रकारचे दिव्यांगत्व- ६ पदे - एकूण २५ पदे											
अनाथ (१%)	एकूण ६ पदे											

१.३ गृह विभाग :-												
पोलीस उप निरीक्षक, गट-ब (अराजपत्रित (एकूण ३७६ पदे)												
पदसंख्या	७६	३९	११	८	२७	१८	१३	५३	३७	२८२	९४	३७६
रिक्त जागांचे प्रवर्गनिहाय सामाजिक/समांतर आरक्षणाचे विवरणपत्र खालीलप्रमाणे आहे :-												
सर्वसाधारण	४९	२५	७	६	१८	१२	८	३४	२४	१८३	६१	२४४
महिला (३०%)	२३	१२	३	२	८	५	४	१६	११	८४	२८	११२
खेळाडू (५%)	४	२	१	--	१	१	१	३	२	१५	५	२०
दिव्यांग (४%)	--											
अनाथ (१%)	एकूण ४ पदे											

३. पदसंख्या व आरक्षणासंदर्भात सर्वसाधारण तरतुदी :-

- ३.१ भरावयाच्या उपरोक्त संवर्गा/पदांचा सामाजिक/समांतर आरक्षणाबाबतचा तपशील शासनाच्या मागणीपत्रानुसार आहे. तसेच, वर नमूद केलेल्या पदसंख्या व आरक्षणांमध्ये शासनाच्या सूचनेनुसार बदल होण्याची शक्यता आहे.
- ३.२ शासनाकडून पदसंख्या व आरक्षणांमध्ये बदल प्राप्त झाल्यास याबाबतची माहिती/ बदल वेळोवेळी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल व त्यानुसार भरती प्रक्रिया राबविण्यात येईल.
- ३.३ विविध सामाजिक प्रवर्गा, महिला, प्राविण्यप्राप्त खेळाडू, अनाथ इत्यादींसाठी सामाजिक व समांतर आरक्षण शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार राहिल
- ३.४ महिलांसाठी आरक्षित पदांकरिता दावा करणा-या उमेदवारांनी महिला आरक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असल्यास त्यांनी अर्जांमध्ये न चुकता महाराष्ट्राचे अधिवासी (Domiciled) असल्याबाबत तसेच नॉन क्रोमीलेअर मध्ये मोडत असल्याबाबत (अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती वगळून) स्पष्टपणे दावा करणे आवश्यक आहे.
- ३.५ विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती. (ब), भटक्या जमाती (क) व भटक्या जमाती (ड) प्रवर्गासाठी आरक्षित असलेली पदे आंतरपरिवर्तनीय असून आरक्षित पदासाठी संबंधित प्रवर्गातील योग्य व पात्र उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास अद्ययावत शासन धोरणाप्रमाणे उपलब्ध प्रवर्गातील उमेदवाराचा विचार गुणवत्तेच्या आधारावर करण्यात येईल.
- ३.६ अर्ज करताना एखादी जात/जमात राज्य शासनाकडून आरक्षणासाठी पात्र असल्याचे घोषित केली असल्यासच तसेच सक्षम प्राधिकाऱ्याने प्रदान केलेले प्रमाणपत्र उमेदवाराकडे उपलब्ध असेल तर संबंधित जात/जमातीचे उमेदवार आरक्षणाच्या दाव्यासाठी पात्र असतील.
- ३.७ समांतर आरक्षणाबाबत शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही-१०१२/प्र.क्र.१६/१२/१६-अ, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ तसेच शासन शुध्दीपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक संकीर्ण-१११८/प्र.क्र.३९/१६-अ, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१८ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.८ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील (ईडब्लूएस) उमेदवारांकरिता शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक :राआधो-४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ व दिनांक ३१ मे, २०२१ अन्वये विहित करण्यात आलेले प्रमाणपत्र, कागदपत्र पडताळणीच्या वेळी सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ३.९ शासन परिपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक:सीबीसी-२०१२/प्र.क्र.१८२/विजाभज-१, दिनांक २५ मार्च, २०१३ अन्वये विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार अद्ययावत नॉन क्रोमीलेअर प्रमाणपत्र/आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील असल्याबाबतचा पुरावा म्हणून सक्षम प्राधिकाऱ्याने वितरित केलेले व पूर्व परीक्षेकरिता अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकास वैध असणारे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- ३.१० सेवा प्रवेशाच्या प्रयोजनासाठी शासनाने मागास म्हणून मान्यता दिलेल्या समाजाच्या वयोमर्यादामध्ये सवलत घेतलेल्या उमेदवारांचा अराखीव (खुला) पदावरील निवडीकरिता विचार करणेबाबत शासनाच्या धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येईल. याबाबतचा तपशील वेळोवेळी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येईल.
- ३.११ अराखीव (खुला) उमेदवारांकरिता विहित केलेल्या वयोमर्यादा तसेच इतर पात्रता विषयक निकषासंदर्भातील अटींची पूर्तता करणा-या सर्व उमेदवारांचा (मागासवर्गीय उमेदवारांसह) अराखीव (खुला) सर्वसाधारण पदावरील शिफारशीकरिता विचार होत असल्याने, सर्व आरक्षित प्रवर्गातील उमेदवारांनी त्यांच्या प्रवर्गासाठी पद आरक्षित/उपलब्ध नसले तरी, अर्जांमध्ये त्यांच्या मूळ प्रवर्गासंदर्भातील माहिती अचूकपणे नमूद करणे बंधनकारक आहे.
- ३.१२ कोणत्याही प्रकारच्या आरक्षणाचा लाभ हा केवळ महाराष्ट्राचे सर्वसाधारण रहिवासी असणाऱ्या उमेदवारांना अनुज्ञेय आहे. सर्वसाधारण रहिवासी या संज्ञेला भारतीय लोकप्रतिनिधित्व कायदा १९५० च्या कलम २० अनुसार जो अर्थ आहे तोच अर्थ असेल.
- ३.१३ सामाजिक अथवा समांतर आरक्षणाचा अथवा सोयी सवलतीचा दावा करणा-या उमेदवाराकडे संबंधित कायदा / नियम / आदेशानुसार विहित नमुन्यातील पूर्व जाहिरातीस अनुसरून अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेल्या दिनांकापूर्वीचे वैध प्रमाणपत्र उपलब्ध असणे अनिवार्य आहे.
- ३.१४ सामाजिक व समांतर आरक्षणासंदर्भात विविध न्यायालयांमध्ये दाखल न्यायप्रविष्ट प्रकरणे अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहून पदभरतीची कार्यवाही करण्यात येईल.
- ३.१५ खेळाडू आरक्षण :-
  - ३.१५.१ शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक: राक्रोथो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १ जुलै, २०१६, तसेच शासन शुध्दीपत्रक, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक:राक्रोथो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१६, शुध्दीपत्रक क्रमांक:राक्रोथो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक ११ मार्च, २०१९ व शासन शुध्दीपत्रक, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक : राक्रोथो-२००२/प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दिनांक २४ ऑक्टोबर, २०१९ आणि तदनंतर शासनाने यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार प्राविण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणासंदर्भात तसेच वयोमर्यादेतील सवलतीसंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.
  - ३.१५.२ प्राविण्य प्राप्त खेळाडू आरक्षणाचा दावा करणा-या उमेदवारांच्या बाबतीत क्रीडा विषयक विहित अर्हता धारण करित असल्याबाबत सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले पात्र खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र पूर्व परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या अंतिम दिनांकाचे किंवा तत्पूर्वीचे असणे बंधनकारक आहे.
  - ३.१५.३ खेळाचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य दर्जाचे असल्याबाबत तसेच तो खेळाडू उमेदवार खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकरिता पात्र ठरतो, याविषयीच्या पडताळणीकरिता त्यांचे प्राविण्य प्रमाणपत्र संबंधित विभागीय उपसंचालक कार्यालयाकडे पूर्व परीक्षेस अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापूर्वीच सादर केलेले असणे बंधनकारक आहे. अन्यथा प्राविण्य प्राप्त खेळाडूसाठी आरक्षणाकरिता पात्र समजण्यात येणार नाही.

३.१५.४ कागदपत्रे पडताळणी/मुलाखतीच्यावेळी खेळाडू उमेदवारांनी विहित अर्हता धारण करीत असल्याबाबत सक्षम प्राधिका-याने प्रमाणित केलेले प्राविण्य प्रमाणपत्र तसेच त्यांचे प्राविण्य प्रमाणपत्र योग्य असल्याबाबत तसेच खेळाडू कोणत्या संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावरील निवडीकरीता पात्र ठरतो, याविषयीचा सक्षम प्राधिका-याने प्रदान केलेले प्राविण्य प्रमाणपत्र पडताळणीबाबतचा अहवाल सादर केला तरच उमेदवारांचा संबंधित संवर्गातील खेळाडूसाठी आरक्षित पदावर शिफारशी/नियुक्तीकरीता विचार करण्यात येईल.

३.१५.५ एकापेक्षा जास्त खेळांची प्राविण्य प्रमाणपत्रे असणा-या खेळाडू उमेदवाराने एकाच वेळेस सर्व खेळांची प्राविण्य प्रमाणपत्रे प्रमाणित करण्याकरीता संबंधित सक्षम प्राधिकाऱ्यांकडे सादर करणे बंधनकारक आहे.

३.१६ दिव्यांग आरक्षण :-

३.१६.१ दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ च्या आधारे शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक दिव्यांग २०१८/प्र.क्र.११४/१६ अ, दिनांक २९ मे, २०१९ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात आलेल्या आदेशानुसार दिव्यांग व्यक्तींच्या आरक्षणासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१६.२ प्रस्तुत परीक्षेमधून भरण्यात येणा-या संवर्ग/पदांच्या बाबतीत खालील पदांसमोर दर्शविलेल्या शारीरिक पात्रतेचे निकष धारण करणारे उमेदवार संबंधित पदावर नियुक्तीसाठी पात्र अथवा अपात्र असतील :-

अ.क्र.	पदाचे नांव	शासन आदेश	दिव्यांगत्वाचा प्रकार
१	सहायक कक्ष अधिकारी	शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक: कअस-१३१९/प्र.क्र.७४/१४-ब, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०२१	(1) B, LV (2) D, HH, (3) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV, (4) SLD, MI (5) MD involving (1) to (4) above
२	राज्य कर निरीक्षक	शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक: विकवि-१०२१/ प्र.क्र.१३/ वि.प्र.-४, दिनांक २५ फेब्रुवारी, २०२१	(1) B, LV (2) D, HH, (3) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, DW, AAV, (4) SLD, MI (5) MD involving (1) to (4) above
३	पोलीस उपनिरीक्षक	शासन निर्णय, गृह विभाग क्रमांक : पोलीस-१८२१/प्र.क्र.५२/ पोल-५अ, दिनांक ०४ ऑगस्ट, २०२१	दिव्यांग उमेदवार पात्र नाही.

३.१६.३ दिव्यांग व्यक्तीसाठी असलेली पदे भरावयाच्या एकूण पदसंख्येपैकी असतील.

३.१६.४ दिव्यांग व्यक्तींची संबंधित संवर्ग/पदाकरीता पात्रता शासनानाकडून वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार राहिल.

३.१६.५ दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित पदांवर शिफारस करताना उमेदवार कोणत्या सामाजिक प्रवर्गातील आहे, याचा विचार न करता दिव्यांग गुणवत्ता क्रमांकानुसार त्यांची शिफारस करण्यात येईल.

३.१६.६ संबंधित दिव्यांगत्वाच्या प्रकारचे किमान ४०% दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र धारक उमेदवार / व्यक्ती आरक्षण तसेच नियमानुसार अनुज्ञेय सोयी / सवलतीसाठी पात्र असतील.

३.१६.७ लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेले उमेदवार / व्यक्ती खालील सवलतींच्या दाव्यास पात्र असतील:-

(१) दिव्यांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास तसेच पद लक्षणीय दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित असल्यास नियमानुसार अनुज्ञेय आरक्षण व इतर सोयी सवलती

(२) दिव्यांगत्वाचे प्रमाण किमान ४०% अथवा त्यापेक्षा जास्त असल्यास तसेच पद संबंधित दिव्यांग प्रकारासाठी सुनिश्चित केले असल्यास नियमानुसार अनुज्ञेय सायी सवलती

३.१६.८ दिव्यांग व्यक्तींसाठी असलेल्या वयोमर्यादेचा अथवा इतर कोणत्याही प्रकारचा फायदा घेऊ इच्छिणा-या उमेदवारांनी शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक अप्रकि-२०१८/प्र.क्र.४६/आरोग्य-६, दिनांक १४ सप्टेंबर, २०१८ मधील आदेशानुसार केंद्र शासनाच्या www.swavlambancard.gov.in अथवा SADM या संगणकीय प्रणालीद्वारे वितरित करण्यात आलेले नवीन नमुन्यातील दिव्यांगत्वाचे प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य आहे.

३.१७ दिव्यांग उमेदवार :- लेखनिक व अनुग्रह कालावधीबाबत

३.१७.१ लक्षणीय दिव्यांगत्व असलेल्या उमेदवारांना परीक्षेच्यावेळी लेखनिक व इतर सोयी सवलती उपलब्ध करून देण्यासंदर्भात शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक : दिव्यांग२०१९/प्र.क्र.२००//दि.क.२, दिनांक ०५ ऑक्टोबर, २०२१ अन्वये जारी करण्यात आलेल्या ' **लक्षणीय (Benchmark) दिव्यांग व्यक्तींच्याबाबत लेखी परीक्षा घेण्याबाबतची मार्गदर्शिका-२०२१** ' तसेच तदनंतर शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात येईल.

३.१७.२ लेखनिकाची मदत आणि/अथवा अनुग्रह कालावधीसाठी केवळ अर्जाद्वारे दावा केला म्हणून सवलत अनुज्ञेय असणार नाही.

३.१७.३ प्रत्यक्ष परीक्षेच्यावेळी उत्तरे लिहिण्यासाठी सक्षम नसलेल्या, पात्र दिव्यांग उमेदवारांना, लेखनिकाची मदत आणि/अथवा अनुग्रह कालावधीची आवश्यकता असल्यास संबंधित उमेदवाराने ऑनलाईन पध्दतीने आयोगास अर्ज सादर केल्याच्या दिनांकापासून सात (७) दिवसांच्या आत आवश्यक प्रमाणपत्र/कागदपत्रांसह विहित नमुन्यामध्ये आयोगाकडे लेखी विनंती करून पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

३.१७.४ लेखनिकाची व्यवस्था उमेदवारांकडून स्वतः केली जाणार आहे की आयोगाच्या कार्यालयामार्फत लेखनिकाची व्यवस्था करावी लागणार आहे, याचा स्पष्ट उल्लेख जाहिरातीस अनुसरून ऑनलाईन पध्दतीने केलेल्या अर्जामध्ये असल्यासच विहित नमुन्याद्वारे प्राप्त लेखी विनंतीचा विचार केला जाईल.

३.१७.५ अर्जामध्ये मागणी केली नसल्यास तसेच आयोगाची विहित पध्दतीने पूर्व परवानगी घेतली नसल्यास ऐनवेळी लेखनिकाची मदत घेता येणार नाही अथवा अनुग्रह कालावधी अनुज्ञेय असणार नाही.

३.१७.६ परीक्षेकरीता लेखनिकाची मदत आणि/अथवा अनुग्रह कालावधीची परवानगी दिलेल्या पात्र उमेदवारांची यादी आयोगाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात येईल. तसेच लेखनिकाची मदत आणि/अथवा अनुग्रह कालावधीच्या परवानगीबाबत संबंधित उमेदवाराला आयोगाकडील नोंदणीकृत ई-मेलवर कळविण्यात येईल.

३.१७.७ प्रत्यक्ष परीक्षेच्यावेळी लेखनिक व अनुग्रह कालावधीचा लाभ घेण्यास इच्छुक असलेल्या दिव्यांग उमेदवारांनी आयोगामार्फत प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या जाहिरातीस अनुसरून अर्ज सादर करण्यापूर्वी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या " **दिव्यांग उमेदवारांकरीता मार्गदर्शक सूचना** " चे अवलोकन करणे उमेदवारांचे हिताचे राहिल.

३.१८ अनाथ आरक्षण :-

- ३.१८.१ अनाथ व्यक्तींचे आरक्षण शासन निर्णय, महिला व बालविकास विभाग, क्रमांक : अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३, दिनांक २३ ऑगस्ट, २०२१ तसेच यासंदर्भात शासनाकडून वेळोवेळी जारी करण्यात येणा-या आदेशानुसार राहिल.
- ३.१८.२ अनाथांसाठी आरक्षित पदावर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश उमेदवार ज्या सामाजिक प्रवर्गाचा आहे; त्या प्रवर्गातून करण्यात येईल.
- ३.१८.३ पूर्व परीक्षेच्या अर्जाद्वारे अनाथ आरक्षणाचा दावा केलेल्या उमेदवारांनी दिनांक २३ ऑगस्ट, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार सुधारित नमुन्यातील अनाथ प्रमाणपत्र व महाराष्ट्र राज्याचे अधिवास प्रमाणपत्र आयोगाकडून निश्चित करण्यात येणाऱ्या विहित कालावधीत सादर करणे आवश्यक राहिल. अन्यथा अनाथ आरक्षणाचा दावा विचारात घेतला जाणार नाही.

४. वेतनश्रेणी :-

एस-१४, रूपये ३८६००-१२२८०० अधिक महागाई भत्ता व नियमाप्रमाणे देय इतर भत्ते.

५. पात्रता :-

५.१ भारतीय नागरिकत्व

५.२ वयोमर्यादा :-

अ. क्र.	संवर्ग	वयोमर्यादा गणण्याचा दिनांक	वय							दिव्यांग उमेदवार
			किमान अमागास / मागासवर्गीय/ आ. दु. घ.	कमाल		प्राविण्य प्राप्त खेळाडू		माजी सैनिक, आणिबाणी व अल्पसेवा राजादिष्ट अधिकारी		
				अमागास	मागासवर्गीय/ अनाथ/ आ. दु. घ.	अमागास	मागासवर्गीय / आ. दु. घ.	अमागास	मागासवर्गीय/ आ. दु. घ.	
१	सहायक कक्ष अधिकारी	१ फेब्रुवारी, २०२२	१८	३८	४३	४३	४३	४३	४३	वयाच्या ४५ वर्षापर्यंत
२	राज्य कर निरीक्षक	१ जानेवारी, २०२२	१८	३८	४३	४३	४३	४३	४३	वयाच्या ४५ वर्षापर्यंत
३	पोलीस उप निरीक्षक	१ फेब्रुवारी, २०२२	१९	३९	३४	३६	३६	३६	३६	अपात्र

५.३ शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक:- एसआरव्ही-२०२१/प्र.क्र.६१/कार्या-१२, दिनांक १७ डिसेंबर, २०२१ अनुसार दिनांक ०१ मार्च, २०२० ते १७ डिसेंबर, २०२१ या कालावधीत वयाधिक ठरणारे उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र असतील.

५.४ विहित वयोमर्यादा इतर कोणत्याही बाबतीत शिथिल केली जाणार नाही.

५.५ शैक्षणिक अर्हता :-

- ५.५.१ सांविधिक विद्यापीठाची पदवी किंवा तिच्याशी समतुल्य असणारी शासनाने घोषित केलेली इतर कोणतीही तत्सम अर्हता.
- ५.५.२ पदवी परीक्षेच्या शेवटच्या वर्षास बसलेले उमेदवार पूर्व परीक्षेस तात्पुरते पात्र असतील, परंतु पूर्व परीक्षेच्या निकालाआधारे मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरणा-या उमेदवारांनी मुख्य परीक्षेकरीता अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेल्या अंतिम दिनांकापर्यंत पदवी परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल.
- ५.५.३ अंतर्वासिता (Internship) किंवा कार्यशाळेतील कामाचा अनुभव आवश्यक असेल अशा पदवीधारकाने ही अट मुख्य परीक्षेचे अर्ज स्वीकारण्याच्या विहित अंतिम दिनांकापर्यंत पूर्ण केली असली पाहिजे.
- ५.५.४ मराठी भाषेचे ज्ञान आवश्यक.
- ५.५.५ अर्हता/पात्रता गणण्याचा दिनांक :- मुख्य परीक्षेकरीता अर्ज स्वीकारण्यासाठी विहित केलेल्या अंतिम दिनांकापर्यंत पदवी परीक्षा उत्तीर्ण होणे अनिवार्य आहे

५.६ शारीरिक अर्हता :-

५.६.१ पोलीस उपनिरीक्षक पदासाठी विकल्प नमूद करणा-या उमेदवारांकडे उपरोक्त अर्हतेसोबत खालीलप्रमाणे किमान शारीरिक अर्हता असणे आवश्यक आहे :-

पुरुष	महिला
(१) उंची - १६५ सें. मी. (अनवाणी) (कमीत कमी) (२) छाती - न फुगविता ७९ से.मी. फुगविण्याची क्षमता किमान ५ से.मी. आवश्यक	उंची - १५७ सें.मी. (अनवाणी) (कमीत कमी)

५.६.२ पोलीस उपनिरीक्षक पदावरील नियुक्तीकरीता शिफारस झालेल्या उमेदवारांची शारिरिक मोजमापे नियुक्ती करण्यापूर्वी शासनामार्फत सक्षम प्राधिका-याकडून तपासून घेण्यात येतील. वरीलप्रमाणे विहित शारीरिक पात्रता नसल्यास संबंधित उमेदवार नियुक्तीसाठी अपात्र ठरेल.

६. निवडप्रक्रिया :-

- ६.१ जाहिरातीमध्ये नमूद अर्हता/पात्रतेविषयक अटी किमान असून किमान अर्हता धारण केली म्हणून उमेदवार मुलाखत/शिफारशीसाठी पात्र असणार नाही.
- ६.२ सेवा भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया खालील सेवा प्रवेश नियम अथवा तदनंतर शासनाकडून वेळोवेळी करण्यात येणा-या सुधारणा तसेच आयोगाकडून वेळोवेळी सुधारण्यात येणाऱ्या कार्यनियमावलीतील तरतुदीनुसार राबविण्यात येईल :-
- (१) सहायक कक्ष अधिकारी, गट-ब (अराजपत्रित) सेवाप्रवेश नियम २०१८
- (२) राज्य कर निरीक्षक, (विक्रीकर निरीक्षक) गट-ब (अराजपत्रित) सेवाप्रवेश नियम १९९५
- (३) पोलीस उप निरीक्षक, गट-ब (अराजपत्रित) सेवाप्रवेश नियम १९९५

७. परीक्षेच्या संधी :-

- ७.१ आयोगामार्फत आयोजित होणाऱ्या विभिन्न स्पर्धा परीक्षांमध्ये भाग घेणाऱ्या उमेदवारांस संधीची कमाल मर्यादा खालीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आली आहे:-
- (१) अराखीव (खुला) उमेदवारांस कमाल सहा संधी उपलब्ध राहतील.
- (२) अनुसूचित जमाती व अनुसूचित जाती प्रवर्गातील उमेदवारांस कमाल संधीची मर्यादा लागू राहणार नाही.
- (३) खुला (अराखीव)/आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील दिव्यांग व अनाथ उमेदवारांकरीता कमाल नऊ संधी उपलब्ध राहतील.

(४) उर्वरित मागासवर्ग प्रवर्गातील उमेदवारांस कमाल नऊ संधी उपलब्ध राहतील.

७.२ उमेदवारांची संधीची संख्या खाली नमूद केल्यानुसार लागू राहतील:

(१) उमेदवाराने पूर्व परीक्षेत भाग घेतल्यास, ही संबंधित स्पर्धा परीक्षेची संधी समजली जाईल.

(२) उमेदवार कोणत्याही कारणास्तव परीक्षेच्या कोणत्याही टप्प्यावर अपात्र ठरल्यास किंवा त्याची उमेदवारी रद्द झाल्यास तरीही त्याची परीक्षेस उपस्थिती संधी गणली जाईल.

(३) प्रत्येक परीक्षेसाठी संधीची गणना स्वतंत्रपणे करण्यात येईल.

(४) संबंधित संवर्गाच्या सेवाप्रवेश नियमातील वयोमर्यादेच्या गणनेसह इतर अटी व शर्तीमध्ये कोणताही बदल नाही.

(५) शासनाकडून संबंधित सामाजिक प्रवर्गाकरीताची विहित केलेल्या उच्च वयोमर्यादेपर्यंतच उमेदवारास त्यांना देय असलेल्या संधीचा फायदा घेता येईल.

८. नकारात्मक गुणांसंदर्भात कार्यपद्धती (Negative Marking) :-

८.१ प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा करण्यात येतील.

८.२ एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५ % किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा करण्यात येतील.

८.३ वरीलप्रमाणे कार्यपद्धतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णाकात आली तरीही ती अपूर्णाकातच गणण्यात येईल व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.

८.४ एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरित असेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

९. परीक्षेचे टप्पे —

९.१ लेखी परीक्षा :-

९.१.१ प्रस्तुत भरती प्रक्रिया खालील टप्प्यामध्ये राबविण्यात येईल :-

अ.क्र.	संवर्ग	टप्पे	संयुक्त पूर्व परीक्षेचे गुण	मुख्य परीक्षेचे गुण	शारीरिक चाचणीचे गुण	मुलाखतीचे गुण
१	सहायक कक्ष अधिकारी	संयुक्त पूर्व परीक्षा व स्वतंत्र मुख्य परीक्षा	१००	४००	--	--
२	राज्य कर निरीक्षक			४००	--	--
३	पोलीस उप निरीक्षक	संयुक्त पूर्व परीक्षा, स्वतंत्र मुख्य परीक्षा, शारीरिक चाचणी व मुलाखत		४००	१००	४०

९.१.२ प्रत्येक संवर्ग/पदाकरीता विहित करण्यात आलेल्या परीक्षा योजना व अभ्यासक्रमानुसार स्वतंत्र मुख्य परीक्षा घेण्यात येईल. याबाबतचा सविस्तर तपशील आयोगाच्या संकेतस्थळावरील "स्पर्धा परीक्षा" अंतर्गत "परीक्षा योजना" विभागातील "महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब परीक्षेची परीक्षा योजना" मध्ये उपलब्ध करून दिला आहे.

९.२. मुख्य परीक्षेस प्रवेश :-

९.२.१ महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब पूर्व परीक्षा - २०२१ च्या निकालाच्या आधारे संबंधित संवर्ग/पदाच्या मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या आणि पूर्व परीक्षेच्या जाहिरातीमध्ये नमूद शैक्षणिक अर्हता व अन्य अटींची विहित दिनांकास किंवा त्यापूर्वी पूर्तता करणा-या उमेदवारास मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र समजण्यात येईल.

९.२.२ संबंधित संवर्ग/पदाच्या मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र उमेदवाराने आयोगाकडून निश्चित करण्यात आलेल्या कालावधीत आयोगाच्या <https://mpsonline.gov.in> या संकेतस्थळाद्वारे फक्त ऑनलाईन पध्दतीने आवश्यक अर्ज/माहिती सादर करणे आवश्यक राहिल.

९.२.३ पूर्व परीक्षेकरीता आयोगास अर्जाद्वारे सादर केलेल्या माहितीच्या आधारेच प्रस्तुत मुख्य परीक्षेकरीता आवश्यक अर्ज/माहिती ऑनलाईन पध्दतीने सादर करता येईल.

९.२.४ एकापेक्षा अधिक संवर्ग/पदाच्या मुख्य परीक्षेच्या प्रवेशासाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारास प्रत्येक संवर्ग/पदासाठी स्वतंत्रपणे अर्ज सादर करून प्रत्येक संवर्ग/पदाच्या मुख्य परीक्षेसाठी स्वतंत्र विहित परीक्षा शुल्क भरावे लागेल.

१०. मुख्य परीक्षेचा निकाल :-

१०.१ संयुक्त पेपर क्रमांक-१ तसेच प्रत्येक संवर्ग/ पदाकरीता स्वतंत्रपणे घेण्यात येणाऱ्या पेपर क्रमांक-२ चे गुण एकत्रित करून प्रत्येक परीक्षेची निकाल प्रक्रिया स्वतंत्रपणे राबविण्यात येईल.

१०.२ पोलीस उपनिरीक्षक पदाकरीता भरावयाच्या एकूण पदांपैकी प्रत्येक आरक्षित प्रवर्ग / उपप्रवर्गासाठी सुमारे ४ पट उमेदवार शारीरिक चाचणीसाठी उपलब्ध होतील, अशा रितीने गुणांची किमान सीमारेषा (Cut Off Line) निश्चित करण्यात येईल.

१०.३ गुणांची सीमारेषा सर्व उमेदवारांसाठी एकच किंवा प्रत्येक सामाजिक प्रवर्ग/उपप्रवर्गासाठी तसेच महिला, दिव्यांग, खेळाडू व अनाथ इत्यादीं आरक्षित प्रकारासाठी वेगवेगळी असेल.

१०.४ प्रत्येक प्रवर्ग / उपप्रवर्गासाठी आयोगाने निश्चित केलेल्या सीमारेषा किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या उमेदवारांना त्यांनी अर्जांमध्ये दिलेल्या माहितीच्या आधारे ते विहित अटींची पूर्तता करतात, असे समजून निव्वळ तात्पुरत्या स्वरूपात शारीरिक चाचणीसाठी (फक्त पोलीस उपनिरीक्षक पदाकरीता) पात्र समजण्यात येईल.

१०.५ शारीरिक चाचणीकरीता पात्र ठरलेल्या प्रत्येक उमेदवाराला त्याच्या प्रोफाईलद्वारे आणि मोबाईल क्रमांकावर लघुसंदेश द्वारे वैयक्तिकरित्या कळविण्यात येईल. तथापि, वैयक्तिकरित्या लघुसंदेशाद्वारे कळविण्याची सुविधा ही अतिरिक्त सुविधा असून आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आलेला निकाल हाच अधिकृत मानण्यात येईल.

१०.६ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती तसेच उन्नत व प्रगत गटात मोडत नसल्याचे प्रमाणपत्र असलेल्या विमुक्त जाती (अ), भटक्या जमाती (ब), विशेष मागास प्रवर्ग, भटक्या जमाती (क), भटक्या जमाती (ड), व इतर मागास वर्ग या प्रवर्गांतील उमेदवार तसेच महिला व पात्र खेळाडू उमेदवार लेखी परीक्षेत केवळ त्यांच्यासाठी विहित केलेल्या निम्न सीमारेषेनुसार अर्हताप्राप्त झाल्यास अंतिम शिफारशीच्या वेळी त्यांची उमेदवारी केवळ त्या त्या संबंधित प्रवर्गासाठी विचारात घेतली जाईल. निम्न सीमारेषेनुसार अर्हताप्राप्त ठरलेल्या उमेदवारांची उमेदवारी अराखीव (खुला) पदावरील निवड/शिफारसीसाठी पदासाठी विचारात घेतली जाणार नाही.

११. शारीरिक चाचणी :-

- ११.१ फक्त पोलीस उपनिरीक्षक पदाकरीता शारीरिक चाचणी घेण्यात येईल.
- ११.२ लेखी परीक्षेत आयोगाने निश्चित केलेल्या सीमांकन रेषेएवढे किंवा त्यापेक्षा जास्त गुण मिळविणा-या उमेदवारांना शारीरिक चाचणीसाठी बोलविण्यात येईल.
- ११.३ उंची व छातीविषयक विहित मोजमापाच्या अटी पूर्ण करणा-या उमेदवारांची शारीरिक चाचणी घेण्यात येईल. सदर चाचणी पुरुष व महिलांसाठी स्वतंत्र असेल.
- ११.४ शारीरिक चाचणीच्या वेळी उंची व छातीविषयक विहित मोजमापाच्या अटी पूर्ण न करणा-या उमेदवारांची उंची / छाती मापनाविषयी काही तक्रार असल्यास त्यांनी त्याच दिवशी आयोगाकडे आपला तक्रार अर्ज सादर करणे आवश्यक आहे. याबाबत योग्य तो विचारविनिमय करून अपात्र उमेदवारांच्या उंची / छातीचे फेरमापन घेण्याकरिता उमेदवारांना स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.
- ११.५ आयोगाच्या वेळापत्रकानुसार अशा उमेदवारांच्या उंची व छातीविषयक फेरमोजमापनाकरिता दिनांक, वेळ व ठिकाण निश्चित करण्यात येईल.
- ११.६ फेरमापनाच्या अनुषंगाने पात्र ठरणा-या उमेदवारांची शारीरिक चाचणी त्याच दिवशी घेण्यात येईल. तसेच शारीरिक चाचणीत पात्र ठरणा-या उमेदवारांची मुलाखत त्याच दिवशी अथवा स्वतंत्रपणे घेण्यात येईल.
- ११.७ शारीरिक चाचणी एकूण १०० गुणांची असेल.
- ११.८ शारीरिक चाचणीचे गुण अर्हताकारी (Qualifying) असून शारीरिक चाचणीमध्ये उत्तीर्ण होण्यासाठी एकूण गुणांपैकी किमान ६० टक्के गुण(म्हणजेच ६० गुण) मुलाखतीस पात्र होण्यासाठी आवश्यक राहतील. तसेच या गुणांचा अंतिम गुणवत्तेकरीता/अंतिम निवडीकरीता विचार होणार नाही.
- ११.९ सर्व शारीरिक चाचणीतील एकूण गुणांची बेरीज अपूर्णाकात असल्यास ती अपूर्णाकातच ठेवून, शारीरिक चाचणीचा निकाल तयार करण्यात येईल.
- ११.१० वरीलप्रमाणे लेखी परीक्षेच्या निकालाआधारे पात्र ठरणा-या उमेदवारांना शारीरिक चाचणीसाठी आयोगाने निश्चित केलेल्या ठिकाणी व विहित दिनांकास स्वखर्चाने उपस्थित रहावे लागेल.
- ११.११ **शारीरिक चाचणीचा तपशील :-**

पुरुषांसाठी	महिलांसाठी
(१) गोळाफेक-वजन-७.२६० कि.ग्रॅ. - कमाल गुण - १५	(१) गोळाफेक-वजन-४ कि.ग्रॅ.- कमाल गुण - २०
(२) पुल अप्स - कमाल गुण - २०	(२) धावणे (४०० मीटर्स) - कमाल गुण - ५०
(३) लांब उडी - कमाल गुण - १५	(३) लांब उडी - कमाल गुण - ३०
(४) धावणे (८०० मीटर) - कमाल गुण - ५०	

- ११.१२ शारीरिक चाचणीच्या सरावासाठी उमेदवार राज्यातील पोलीस कवायत मैदानांचा उपयोग करू शकतील आणि पोलीस मुख्यालयातील पोलीस उपायुक्तांच्या, तसेच पोलीस अधिकाऱ्यांच्या परवानगीने निदेशकांची मदत घेऊ शकतील.
- ११.१३ शारीरिक चाचणीमध्ये किमान ६० टक्के गुण मिळविणा-या उमेदवारांची मुलाखत आयोगाने निश्चित केलेल्या दिनांकास व विहित ठिकाणी घेण्यात येईल. त्याकरिता उमेदवारास स्वखर्चाने उपस्थित रहावे लागेल.

१२. मुलाखत :-

- १२.१ फक्त पोलीस उपनिरीक्षक पदाकरीता मुलाखत घेण्यात येईल. मुलाखत ४० गुणांची असेल.
- १२.२ शारीरिक चाचणीच्या निकालाच्या आधारे मुलाखतीसाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांनाच मुलाखतीसाठी बोलाविण्यात येईल.
- १२.३ मुलाखतीसाठी पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची पात्रता जाहिरात/अधिसूचनेतील अर्हता/अटी व शर्तीनुसार मूळ कागदपत्राच्या आधारे तपासली जाईल आणि अर्जातील दाव्यानुसार मूळ कागदपत्र सादर करणा-या उमेदवारांची मुलाखत घेतली जाईल.
- १२.४ पात्रतेच्या अनुषंगाने विहित कागदपत्रे सादर करू न शकणा-या उमेदवारांची उमेदवारी रद्द करण्यात येईल व त्याची मुलाखत घेतली जाणार नाही. तसेच त्याकरिता कोणतीही मुदतवाढ देण्यात येणार नाही.

१३. निकाल :-

- १३.१ पोलीस उपनिरीक्षक संवर्गाच्या निवडीकरीता संबंधित मुख्य परीक्षा (संयुक्त पेपर क्रमांक-१ व स्वतंत्र पेपर क्रमांक-२) आणि मुलाखतीमध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांची एकत्रित बेरीज करून गुणवत्ताक्रमानुसार यादी तयार करण्यात येईल.
- १३.२ सहायक कक्ष अधिकारी तसेच राज्य कर निरीक्षक पदावरील/निवडीकरीता संबंधित मुख्य परीक्षेमध्ये (संयुक्त पेपर क्रमांक-१ व स्वतंत्र पेपर क्रमांक-२) प्राप्त केलेल्या गुणांच्या आधारे गुणवत्ताक्रमानुसार यादी (Merit List) तयार करण्यात येईल.
- १३.३ गुणवत्ता यादीमधील समान गुण धारण करणा-या उमेदवारांचा प्राधान्यक्रम (Ranking) "उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना" मध्ये नमूद केलेल्या निकषानुसार ठरविण्यात येईल.
- १३.४ सहायक कक्ष अधिकारी तसेच राज्य कर निरीक्षक पदाच्या लेखी परीक्षेमधून पात्र होण्याकरीता शतमत (Percentile) पध्दत लागू आहे.
- १३.५ पोलीस उपनिरीक्षक पदाकरीता लेखी परीक्षेमधून शारीरिक चाचणीसाठी पात्र होण्याकरीता शतमत (Percentile) पध्दत लागू आहे.
- १३.६ प्रस्तुत परीक्षेमध्ये सर्वाधिक गुण मिळविणा-या उमेदवारांच्या एकूण गुणांच्या खालीलप्रमाणे किमान गुण प्राप्त करणारे उमेदवार शिफारशीसाठी तसेच शारीरिक चाचणीसाठी पात्र असतील :-
  - (१) अमागास - किमान ३५ शतमत
  - (२) मागासवर्गीय - किमान ३० शतमत
  - (३) दिव्यांग - किमान २० शतमत
  - (४) अत्युच्च गुणवत्ताधारक पात्र खेळाडू - किमान २० शतमत
  - (५) अनाथ - किमान ३० शतमत

१४. भरती प्रक्रियेतून बाहेर पडणे(Opting out option) :-

- १४.१ प्रत्येक संवर्गाच्या अंतिम शिफारशीपूर्वी प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीच्या आधारे " भरती प्रक्रियेतून बाहेर पडणे (Opting Out) " हा पर्याय आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीद्वारे उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- १४.२ " भरतीप्रक्रियेतून बाहेर पडणे " पर्याय सादर करण्यासाठी सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीच्या प्रसिद्धीच्या दिनांकापासून ७ दिवसांचा कालावधी देण्यात येईल.
- १४.३ आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीद्वारे प्राप्त " भरतीप्रक्रियेतून बाहेर पडणे " हा पर्याय लक्षात घेऊन अंतिम शिफारस यादी तयार करण्यात येईल.
- १४.४ पदभरतीकरीता भरतीप्रक्रियेतून बाहेर पडणे याबाबतची कार्यवाही फक्त आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीद्वारे विहित कालावधीमध्ये करणे अनिवार्य आहे. यासंदर्भातील इतर कोणत्याही पद्धतीने केलेल्या तसेच नंतरच्या टप्प्यावर पर्याय रद्द करण्यासंदर्भात केलेल्या विनिंतीचा विचार केला जाणार नाही.

१५. शिफारस :-

- १५.१ “उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना ” मध्ये नमूद केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार तसेच भरतीप्रक्रियेतून बाहेर पडण्यासंदर्भात उमेदवारांनी दिलेले पर्याय विचारात घेऊन अंतिम शिफारस यादी तयार करून संबंधित विभागाकडे पाठविण्यात येईल.
- १५.२ दिव्यांग अथवा अनाथ अथवा अत्युच्च गुणवत्ताधारक पात्र खेळाडू या प्रवर्गाच्या किमान सीमारेषेच्या आधारे शिफारशीसाठी पात्र ठरणा-या उमेदवारास कोणतीही एक सवलत घेता येईल.
- १५.३ शिफारसपात्र उमेदवारांची नावे आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात येतील.
- १५.४ शिफारशीनंतर नियुक्तीसाठी शासनाकडे शिफारस करण्यात आली आहे किंवा नाही, याबाबत उमेदवारांच्या प्रोफाईलद्वारे कळविण्यात येईल

१६. प्रमाणपत्र पडताळणी :-

- १६.१ सहायक कक्ष अधिकारी तसेच राज्य कर निरीक्षक संवर्गाच्या संबंधित लेखी परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस पात्र ठरलेल्या उमेदवारांना प्रमाणपत्र पडताळणीसाठी सक्षम प्राधिका-यांकडून बोलविण्यात येईल.
- १६.२ आयोगाने निश्चित केलेल्या किमान सीमारेषेनुसार शिफारस पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची पात्रता जाहिरात/ शासन परिपत्रकातील अर्हता/अटी व शर्तीनुसार मूळ कागदपत्राच्या आधारे सक्षम प्राधिका-यांकडून तपासली जाईल.
- १६.३ अर्जातील दाव्यानुसार मूळ कागदपत्र सादर करणा-या उमेदवारांची प्रमाणपत्र पडताळणी केली जाईल.
- १६.४ पात्रतेच्या अनुषंगाने विहित कागदपत्रे सादर करू न शकणा-या उमेदवारांची शिफारस रद्द करण्यात येईल. तसेच त्याकरीता कोणतीही मुदतवाढ देण्यात येणार नाही.
- १६.५ वरीलप्रमाणे लेखी परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस पात्र ठरलेल्या उमेदवारांची प्रमाणपत्र पडताळणी सक्षम प्राधिका-यांकडून निश्चित करण्यात आलेल्या कार्यक्रमानुसार तसेच सक्षम प्राधिका-याने निश्चित केलेल्या ठिकाणी व विहित वेळेस घेण्यात येतील. त्याकरीता उमेदवारास स्वखर्चाने उपस्थित रहावे लागेल.
- १६.६ अर्जातील दाव्यानुसार सक्षम प्राधिका-यांकडून करण्यात आलेल्या प्रमाणपत्र पडताळणीच्या आधारे पात्र ठरलेल्या उमेदवारांनाच नियुक्ती देण्याची कार्यवाही सक्षम प्राधिका-यांकडून करण्यात येईल.

१७ मुख्य परीक्षेकरीता अर्ज करण्याची पध्दत :-

१७.१ अर्ज सादर करण्याचे टप्पे :-

- (एक) आवश्यक असल्यास शैक्षणिक अर्हतेबाबत खाते अद्ययावत करणे. पूर्व परीक्षेच्या अर्जामध्ये नमूद केलेल्या शैक्षणिक अर्हतेव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही माहिती /दाव्यामध्ये बदल करता येणार नाही.
- (दोन) विहित कालावधीत तसेच विहित पध्दतीने खालीलप्रमाणे लागू असेल त्याप्रमाणे आवश्यक कागदपत्रे अपलोड करून अर्ज सादर करणे .
- (तीन) परीक्षा शुल्काचा भरणा विहित पध्दतीने करणे.
- (चार) जिल्हा केंद्र निवड करणे.

१७.२ विहित कागदपत्रे/प्रमाणपत्रे अपलोड करणे :-

- (एक) प्रोफाईलद्वारे केलेल्या विविध दाव्यांच्या अनुषंगाने उमेदवारांची पात्रता आजमावल्यानंतर (Check eligibility) उमेदवार जाहिरातीनुसार पात्र ठरत असल्यास अर्ज सादर करताना खालील कागदपत्रे/प्रमाणपत्रे (लागूअसलेली) अपलोड करणे अनिवार्य आहे :-

अ. क्र.	प्रमाणपत्र/कागदपत्र	फाईल फॉर्मेट	किमान फाईल साईज (KB)	कमाल फाईल साईज (KB)
१	एस.एस.सी. अथवा तत्सम शैक्षणिक अर्हता	PDF	५०	५००
२	वयाचा पुरावा	PDF	५०	५००
३	शैक्षणिक अर्हता इत्यादीचा पुरावा	PDF	५०	५००
४	सामाजिकदृष्ट्या मागासवर्गीय असल्याबाबतचा पुरावा	PDF	५०	५००
५	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील असल्याबाबतचा पुरावा	PDF	५०	५००
६	नॉन-क्रिमीलियर प्रमाणपत्र	PDF	५०	५००
७	पात्र दिव्यांग व्यक्ती असल्याचा पुरावा	PDF	५०	५००
८	पात्र माजी सैनिक असल्याचा पुरावा	PDF	५०	५००
९	खेळाडूसाठीच्या आरक्षणाकरीता पात्र असल्याचा पुरावा	PDF	५०	५००
१०	अनाथ आरक्षणासाठी पात्र असल्याचा पुरावा	PDF	५०	५००
११	अराखीव महिला, खेळाडू, दिव्यांग, माजी सैनिक, अनाथ आरक्षणाचा दावा असल्यास अधिवास प्रमाणपत्र	PDF	५०	५००
१२	विवाहित स्त्रियांच्या नावात बदल झाल्याचा पुरावा	PDF	५०	५००
१३	मराठी भाषेचे ज्ञान असल्याचा पुरावा	PDF	५०	५००
१४	लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन	PDF	५०	५००

- (दोन) उपरोक्त प्रमाणपत्र/कागदपत्रे आयोगाच्या संकेतस्थळावरील ‘उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना’ प्रकरण क्रमांक चार तसेच प्रस्तुत अधिसूचनेमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे असणे अनिवार्य आहे.
- (तीन) संबंधित जाहिरातीस अनुसरून विहित निकष/पात्रता तसेच प्रोफाईलमधील दाव्यांच्या अनुषंगाने प्रमाणपत्रे/कागदपत्रे अपलोड करावी लागतील. प्रोफाईलमधील विविध दाव्यांच्या अनुषंगाने अपलोड करावयाची संबंधित कागदपत्रे प्रणालीद्वारे अर्ज सादर करताना प्रदर्शित होतील.
- (चार) पात्रतेसंदर्भातील विविध दाव्यांच्या अनुषंगाने प्रमाणपत्रे/कागदपत्रे अपलोड केल्याशिवाय अर्ज सादर करता येणार नाही.

१७.३ सर्वसाधारण :-

- (एक) अर्ज फक्त आयोगाच्या ऑनलाईन अर्ज प्रणालीद्वारे स्वीकारण्यात येतील.
- (दोन) अर्ज सादर करण्याकरीता संकेतस्थळ :- <https://mpsonline.gov.in>
- (तीन) अर्ज सादर करण्याच्या सविस्तर सूचना आयोगाच्या <https://mpsonline.gov.in> तसेच <https://mpsc.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.

१७.४ अर्ज सादर करण्याचा कालावधी :-दिनांक ०३ जून, २०२२ रोजी १४.०० वाजल्यापासून दिनांक १७ जून, २०२२ रोजी २३.५९ वाजेपर्यंत.

१७.५ जिल्हा केंद्र निवड :-

(एक) अर्ज सादर करतानाच जिल्हा केंद्राची निवड करणे आवश्यक आहे.

(दोन) जिल्हा केंद्र बदलाबाबतची विनंती कोणत्याही परिस्थितीत अथवा कोणत्याही कारणास्तव मान्य करण्यात येणार नाही

(तीन) एखादे जिल्हा केंद्र कार्यान्वित होऊ शकले नाही अथवा एखाद्या जिल्हा केंद्रावर उमेदवारांना प्रवेश देण्याची क्षमता ओलांडली गेली तर ते जिल्हाकेंद्र निवडलेल्या उमेदवारांची बैठक व्यवस्था जवळच्या दुस-या जिल्हा केंद्रावर करण्यात येईल.

(चार) एकदा निवडलेल्या जिल्हा केंद्रामध्ये अथवा आयोगाने निश्चित केलेल्या परीक्षा उपकेंद्रामध्ये बदल करण्याची विनंती कोणत्याही कारणास्तव मान्य करण्यात येणार नाही.

(पाच) वरीलप्रमाणे जिल्हा केंद्रनिवडीची प्रक्रिया पूर्ण न केल्यास उमेदवाराने अर्जामध्ये दिलेल्या कायमस्वरूपी रहिवासाच्या पत्त्याच्या आधारे संबंधित महसुली मुख्यालयाच्या जिल्हाकेंद्रावर किंवा नजिकच्या जिल्हाकेंद्रावर प्रवेश देण्यात येईल. याबाबत आयोगाचे त्या त्या वेळेचे धोरण व आयोगाचा निर्णय अंतिम मानण्यात येईल.

१७.६ परीक्षा शुल्काचा भरणा:-

१७.६.१ परीक्षा शुल्क (रुपये) :-

(एक) अमागास - रु. ५४४/-

(दोन) मागासवर्गीय/आ.दु.घ./अनाथ - रु. ३४४/-

(तीन) उपरोक्त परीक्षा शुल्काव्यतिरिक्त बँक चार्जस तसेच त्यावरील देय कर अतिरिक्त असतील.

(चार) परीक्षा शुल्क ना-परतावा (Non-refundable) आहे.

१७.६.२ अर्ज सादरीकरणाचे टप्पे पूर्ण झाल्यावर उपलब्ध होणाऱ्या 'Submit and Pay fees' या बटनवर क्लिक केल्यानंतर किंवा मुख पृष्ठावरील 'माझे खाते' या सदराखालील अर्ज केलेल्या पदांच्या यादीतील 'Fees not Paid' अशी सद्यस्थिती लिहिलेल्या जाहिरात/पद/परीक्षेसमोरील 'Pay Now' या लिंकवर क्लिक करून परीक्षा शुल्काचा भरणा करता येईल.

१७.६.३ परीक्षा शुल्काचा भरणा खालील दोन पध्दतीने करता येईल:-

(एक) ऑनलाईन पध्दतीने :-

(१) भारतीय स्टेट बँक तसेच क्विकवॉलेट यापैकी कोणत्याही एका पेमेंट गेटवेच्या माध्यमातून क्रेडिट कार्ड, डेबिट कार्ड अथवा नेटबँकिंगद्वारे परीक्षा शुल्क अदा करता येईल.

(२) परीक्षा शुल्काचा भरणा करताना बँक खात्यामधून परीक्षा शुल्काच्या रकमेची वजावट झाल्यावर परीक्षा शुल्काचा भरणा यशस्वीपणे झाला (Payment Successful) असल्याचा संदेश आयोगाच्या ऑनलाईन अर्जप्रणालीच्या पृष्ठावर प्रदर्शित झाल्याशिवाय व परीक्षा शुल्काची पावती तयार झाल्याशिवाय संकेतस्थळावरील संबंधित पृष्ठावरून आणि/अथवा खात्यातून लॉगआऊट होऊ नये.

(३) परीक्षा शुल्काचा भरणा केल्यानंतर उमेदवाराला त्याच्या प्रोफाइलमध्ये परीक्षा शुल्काचा भरणा यशस्वी झाला आहे किंवा कसे, याची स्थिती (status) लगेचच अवगत होईल. खात्यातून Logout होण्यापूर्वी परीक्षा शुल्क यशस्वीपणे भरले असल्याबाबत व बँकेकडून व्यवहार (Transaction) पूर्ण झाला असल्याबाबत खात्री करण्याची जबाबदारी उमेदवाराची आहे.

(४) कोणत्याही कारणामुळे विहित कालावधीत ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा शुल्काचा भरणा यशस्वीपणे करणे शक्य न झाल्यास अर्ज करण्याच्या अंतिम दिनांकांनंतर दोन दिवसांपर्यंत परीक्षाशुल्काचा भरणा ऑफलाईन पध्दतीने करण्याकरीता चलनाची प्रत घेता येईल.

(दोन) ऑफलाईन पध्दतीने :- चलनाद्वारे

चलनाद्वारे परीक्षा शुल्काचा भरणा करण्याचा विकल्प निवडल्यास उपलब्ध होणारी चलनाची प्रत घेऊन भारतीय स्टेट बँकेच्या कोणत्याही शाखेत बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत विहित अंतिम दिनांकापूर्वी परीक्षा शुल्काचा भरणा करता येईल. तथापि, चलनाची प्रत घेणे व बँकेत शुल्क जमा करणे, यामध्ये किमान तीन तासांचे कालावधी राहिल, याची दक्षता घ्यावी.

१७.६.४ परीक्षा शुल्काचा भरणा यशस्वी न झाल्यास पुन्हा शुल्क भरण्याची अथवा चलन घेण्याबाबतची कार्यवाही प्रस्तुत जाहिरातीच्या/अधिसूचनेच्या अनुषंगाने विहित दिनांकापूर्वीच करणे आवश्यक आहे. कोणत्याही कारणास्तव व्यवहार अयशस्वी ठरल्यास यासंदर्भातील तक्रारीची आयोगाकडून दखल घेतली जाणार नाही.

१७.६.५ विहित मुदतीत परीक्षा शुल्काचा भरणा करू न शकलेल्या उमेदवारांचा संबंधित भरतीप्रक्रियेकरीता विचार केला जाणार नाही. यासंदर्भात आयोगाच्या संकेतस्थळावरील उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचनांमधील संबंधित तरतुदीचे अवलोकन करणे उमेदवारांच्या हिताचे राहिल.

१७.६.६ परीक्षा शुल्काचा भरणा करण्यासंदर्भातील कार्यवाही खालील विहित दिनांकापूर्वी पूर्ण करावी:-

(एक) ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा शुल्क भरण्याकरीता विहित अंतिम दिनांक १७ जून, २०२२ रोजी २३:५९ वाजेपर्यंत.

(दोन) भारतीय स्टेट बँकेमध्ये चलनाद्वारे परीक्षा शुल्क भरावयाचे झाल्यास चलनाची प्रत घेणे याकरीता विहित अंतिम दिनांक १९ जून, २०२२ रोजी २३:५९ वाजेपर्यंत.

(तीन) चलनाद्वारे परीक्षाशुल्क भरावयाचे झाल्यास भारतीय स्टेट बँकेमध्ये शुल्क भरण्याचा अंतिम दिनांक २० जून, २०२२ - बँकेच्या कार्यालयीन वेळेत.

१८. प्रवेशप्रमाणपत्र :-

१८.१ परीक्षेस प्रवेश दिलेल्या उमेदवारांची प्रवेशप्रमाणपत्रे आयोगाच्या ऑनलाईन अर्जप्रणालीच्या संकेतस्थळावर (<https://mpsonline.gov.in>) उमेदवारांच्या प्रोफाइलद्वारे परीक्षेपूर्वी सर्वसाधारणपणे ७ दिवस अगोदर उपलब्ध करून देण्यात येईल. त्याची प्रत परीक्षेपूर्वी डाऊनलोड करून घेणे व परीक्षेच्या वेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

१८.२ परीक्षेच्या वेळी उमेदवाराने स्वतःचे प्रवेशप्रमाणपत्र आणणे सक्तीचे आहे. त्याशिवाय, परीक्षेस प्रवेश दिला जाणार नाही.

१८.३ प्रवेश प्रमाणपत्र उपलब्ध करून देण्यात आल्यानंतर उमेदवाराला त्याच्या आयोगाकडील नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांकावर लघुसंदेशाद्वारे कळविण्यात येईल. याबाबतची घोषणा आयोगाच्या संकेतस्थळावर परीक्षेपूर्वी एक सप्ताह अगोदर प्रसिद्ध करण्यात येईल.

१८.४ परीक्षेच्या दिनांकापूर्वी ३ दिवस अगोदर प्रवेश प्रमाणपत्र प्राप्त न झाल्यास अर्ज सादर केल्याच्या आवश्यक पुराव्यासह आयोगाच्या कार्यालयाकडे संपर्क साधावा.

- १८.५ परीक्षेच्यावेळी स्वतःच्या ओळखीच्या पुराव्यासाठी स्वतःचे आधार कार्ड, निवडणूक आयोगाचे ओळखपत्र, पासपोर्ट, पॅन कार्ड किंवा फक्त स्मार्ट कार्ड प्रकारचे ड्रायव्हिंग लायसेन्स यापैकी किमान कोणतेही एक मूळ ओळखपत्र तसेच मूळ ओळखपत्राची छायांकित प्रत सोबत आणणे अनिवार्य आहे.
- १८.६ आधार कार्डच्या ऐवजी भारतीय विशिष्ट ओळख प्राधिकरण (UIDAI) च्या संकेतस्थळावरून डाऊनलोड केलेले ई-आधार सादर करणा-या उमेदवारांच्या बाबतीत ई-आधार वर उमेदवाराचे नाव, पत्ता, लिंग, फोटो, जन्मदिनांक या तपशीलासह आधार निर्मितीचा दिनांक (Date of Aadhaar generation) व आधार डाऊनलोड केल्याचा दिनांक असल्यासच तसेच सुस्पष्ट फोटोसह रंगीत प्रिंट मध्ये आधार डाऊनलोड केले असल्यासच ई-आधार वैध मानण्यात येईल.
- १८.७ नावांमध्ये बदल केलेला असल्यास विवाह निबंधक यांनी दिलेला दाखला (विवाहित स्त्रियांच्या बाबतीत), नावांत बदल झाल्यासंबंधी अधिसूचित केलेले राजपत्र किंवा राजपत्रित अधिकारी यांच्याकडून नावांत बदल झाल्यासंबंधीचा दाखला व त्याची छायांकित प्रत परीक्षेच्यावेळी सादर करणे आवश्यक आहे.

१९. सेवाप्रवेशोत्तर शर्ती :-

नियुक्त झालेल्या व्यक्तीस खालील परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल :-

- (एक) जेथे प्रचलित नियमानुसार विभागीय/व्यावसायिक परीक्षा विहित केली असेल अथवा आवश्यक असेल तेथे त्यासंबंधी केलेल्या नियमानुसार विभागीय/व्यावसायिक परीक्षा
- (दोन) हिंदी आणि मराठी भाषा परीक्षेसंबंधी केलेल्या नियमानुसार जर ती व्यक्ती अगोदर परीक्षा उत्तीर्ण झाली नसेल किंवा तिला उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळाली नसेल तर ती परीक्षा.
- (तीन) महाराष्ट्र शासनाच्या माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाने वेळोवेळी विहित केलेले संगणक हाताळणीबाबतची प्रमाणपत्र परीक्षा.

२०. प्रस्तुत अधिसूचनेमध्ये परीक्षेसंदर्भातील संक्षिप्त तपशील दिलेला आहे. अर्ज स्वीकारण्याची पध्दत, आवश्यक अर्हता, आरक्षण, वयोमर्यादा, शुल्क, निवडीची सर्वसाधारण प्रक्रिया, परीक्षा योजना, अभ्यासक्रम इत्यादीबाबतच्या सविस्तर तपशीलासाठी आयोगाच्या <https://mpsc.gov.in> या संकेतस्थळावरील 'उमेदवारांना सर्वसाधारण सूचना ' तसेच " परीक्षा योजना " विभागातील ' महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित, गट-ब पूर्व व मुख्य परीक्षा ' मध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या माहितीचे कृपया अवलोकन करावे. आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आलेली माहिती व अधिसूचना अधिकृत समजण्यात येईल.

२१. सदर अधिसूचना आयोगाच्या <https://mpsc.gov.in> तसेच <https://mpsonline.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

ठिकाण : मुंबई.

दिनांक : ०२ जून, २०२२

सह सचिव, जाहिरात
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग.

(१) आयोगाच्या कार्यालयात, परीक्षा कक्षात, परीक्षा केंद्राच्या परिसरात, तसेच, शारीरिक चाचणी व मुलाखतीच्या वेळी मोबाईल फोन, अथवा इतर कोणत्याही प्रकारची इलेक्ट्रॉनिक साधने आणण्यास व वापरण्यास सक्त मनाई आहे. (२) प्रमाणपत्र तपासणीच्या वेळी पात्रतेसंदर्भातील सर्व मूळ प्रमाणपत्रे सादर न केल्यास शिफारस/नियुक्तीसाठी विचार करण्यात येणार नाही.